

Магістр 2 року навчання
Фінансового факультету ХНЕУ

УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ ЛОМБАРДНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Анотація. Розглянуто програму вдосконалення організації фінансового контролю ломбардної діяльності, що включає внутрішній аудит фінансово-господарської діяльності ломбарду, організацію контролю за забезпеченням кредиту, проведення аналізу галузі за критерієм ефективності й оцінку конкурентного статусу ломбарду.

Аннотация. Рассмотрена программа усовершенствования организации финансового контроля ломбардной деятельности, включающая внутренний аудит финансово-хозяйственной деятельности ломбарда, организацию контроля за обеспечением кредита, проведение анализа отрасли по критерию эффективности и оценку конкурентного статуса ломбарда.

Annotation. This article describes the improvement program of financial control organization of pawnshop activities, including internal audit of financial and economic activities of the pawnshop, the organization of control over the provision of loan, the area analysis by criterion of efficiency and evaluation of the competitive status of pawnshop.

Ключові слова: ломбард, фінансовий контроль, методи стратегічного аналізу, аналіз ієрархій, забезпечення кредиту у ломбарду.

На сучасному етапі розвитку ринку ломбардних послуг особливого значення набуває фінансовий контроль, що є сукупністю видів, форм і методів перевірки законності та доцільності здійснення фінансових операцій [1].

Фінансовий контроль забезпечує зворотний зв'язок між наміченими та досягнутими результатами і потребує постійного вдосконалення відповідно до поточних цілей керівництва ломбарду.

Головна функція фінансового контролю полягає у забезпеченні необхідного постійного моніторингу, який дає змогу відстежувати успішність реалізації фінансової політики ломбарду та відповідність впливу конкретних фінансових інструментів на досягнення запланованих результатів [1].

Метою статті є розробка практичних рекомендацій щодо пріоритетних напрямів удосконалення організації фінансового контролю діяльності ломбарду.

Для досягнення поставленої мети було розроблено програму вдосконалення організації фінансового контролю, що містить такі взаємозалежні процеси: внутрішній аудит фінансово-господарської діяльності ломбарду; організація контролю за забезпеченням ломбардного кредиту; аналіз галузі за критерієм ефективності; проведення оцінки конкурентного статусу ломбарду.

Внутрішній аудит фінансово-господарської діяльності ломбарду виконується на основі вихідних даних щодо стану ломбарду і передбачає проведення аналізу структури та динаміки джерел формування й напрямів використання фінансових ресурсів, аналізу фінансових результатів діяльності ломбарду та розрахунок основних показників (ліквідності, фінансової стійкості й рентабельності) фінансово-господарської діяльності ломбарду, на основі яких було проаналізовано галузь за критерієм ефективності.

Для оцінки останньої було використано факторний аналіз, метою проведення якого є визначення основних факторів, що визначають динаміку ефективності господарської діяльності ломбардів.

Факторний аналіз є багатовимірним статистичним методом, що застосовується для вивчення взаємозв'язків між значеннями змінних та дозволяє отримати основні фактори, що визначають динаміку ефективності управлінської діяльності ломбардів [2].

Для класифікації ломбардів за факторами фінансової стійкості та рентабельності, що здійснюють найбільший вплив на варіацію показників, було застосовано метод кластерного аналізу.

У результаті проведеного кластерного аналізу шістнадцять ломбардів за своїм розташуванням у системі координат перших двох найбільш значущих факторів розподілилися на два кластери. До першого кластера увійшло 11 ломбардів, до другого – 5.

Аналіз галузі передбачає визначення ломбарду, що характеризується найкращими показниками господарської діяльності протягом аналізованого періоду, для чого на основі вихідних показників, що характеризують рівень ліквідності, фінансової стійкості та рентабельності, розраховано інтегральний показник рівня ефективності господарської діяльності ломбардів.

За результатами оцінки ефективності фінансово-господарської діяльності, критерієм якої виступають значення інтегрального показника 16 ломбардів, був сформований їх рейтинг.

На рис. 1 наведена динаміка інтегральних показників (ІП) ефективності діяльності обраних ломбардів протягом 2009 – 2011 років.

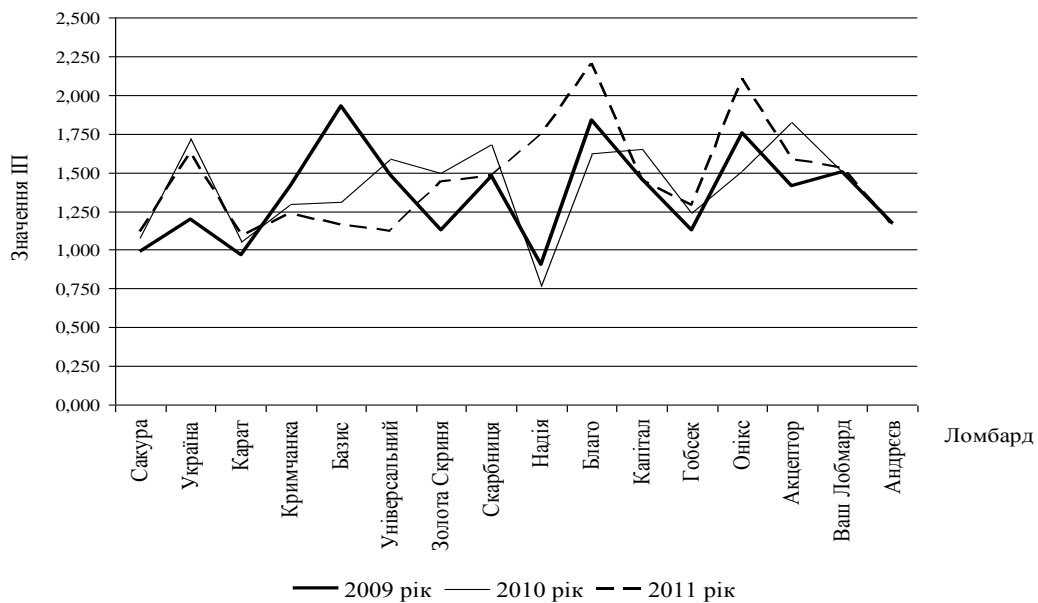

Рис. 1. Динаміка інтегрального показника ефективності діяльності ломбардів

На рис. 1 видно, що для 7 ломбардів спостерігається позитивна динаміка зростання значення інтегрального показника. Негативний спад інтегрального показника є характерним для трьох ломбардів, а для одного ломбарду динаміка інтегрального показника ефективності діяльності залишається майже незмінною протягом трьох років. Отже, спостерігається загальна позитивна тенденція в динаміці інтегрального показника, що характеризує загальний рівень ефективності господарської діяльності ломбардів.

Організація контролю за забезпеченням ломбардного кредиту передбачає визначення раціональної альтернативи забезпечення ломбардної позики методом аналізу ієрархій.

Для вибору найбільш раціональної альтернативи забезпечення кредиту ломбарду використано підхід "вигоди – витрати", за яким розглянуто економічні, фізичні та майнові критерії, що визначають загальні вигоди та витрати від альтернатив (видів забезпечення кредитів) [2]. На рис. 2 і 3 зображено ієрархії вигід та витрат за альтернативами застав під ломбардну позику.

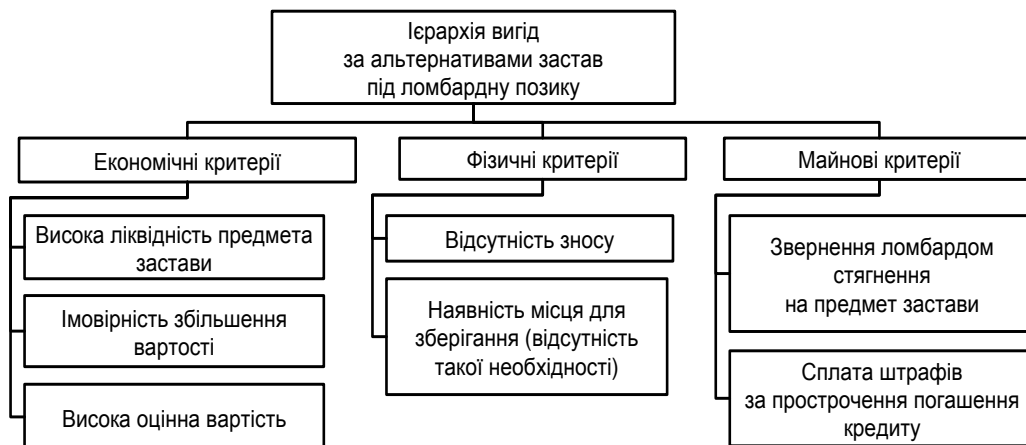

Рис. 2. Ієрархія вигід за альтернативами застав під ломбардну позику

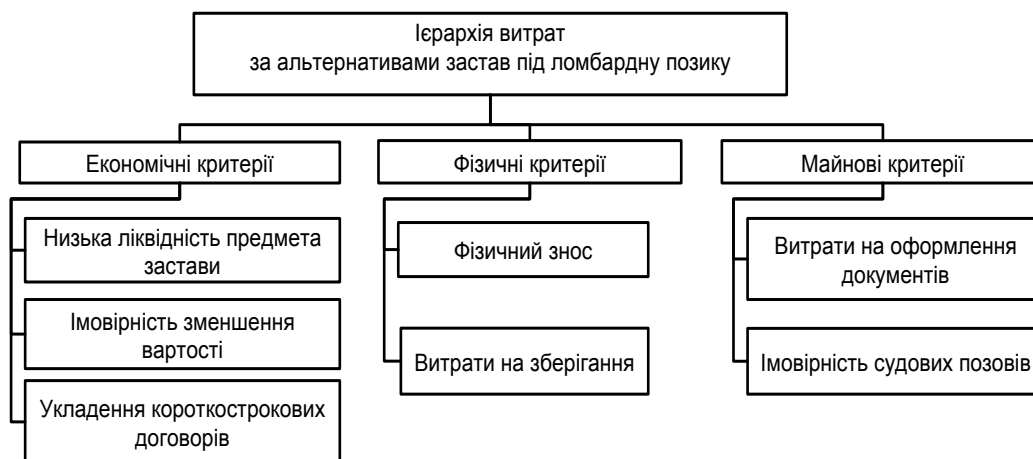

Рис. 3. Ієрархія витрат за альтернативами застав під ломбардну позику

З огляду на найбільш популярні види забезпечення кредиту ломбарду як альтернативи обрано вироби з дорогоцінних металів, автомобілі, побутову техніку та нерухомість.

Найбільш раціональною для керівництва ломбарду визнається та альтернатива, для якої співвідношення загальних (за всіма факторами) вигід та витрат є максимальним.

Проведення оцінки конкурентного статусу ломбарду виконано на основі методів стратегічного аналізу та передбачає такі етапи:

1) оцінка характеру і ступеня використання ломбардом умов зовнішнього середовища з використанням схеми детермінантів "національного ромба", що містить такі компоненти: стратегія організацій, їх структура, суперництво; родинні та підтримуючі галузі; параметри чинників; параметри попиту; вплив уряду на діяльність ломбардів;

2) оцінка впливу сил зовнішнього середовища на діяльність ломбарду за моделлю "п'яти сил" М. Портера, що включає такі сили: конкурентна боротьба, загроза появи товарів-субститутів (банківський кредит), загроза появи нових конкурентів, здатність покупців диктувати свої умови, рівень державного впливу [3];

3) побудова матриці оцінки стратегічного потенціалу ломбарду, що передбачає оцінку технічних, технологічних, просторових, кадрових, інформаційних ресурсів, організаційної структури керування та фінансових ресурсів, а також оцінку елементів стратегічного потенціалу ломбарду, до яких відносяться такі: питома вага споживчого сегменту, рівень ефективності менеджменту, професіоналізм оцінювачів та співробітників ломбарду, маркетингова політика, оптимізація програм надання позик;

4) оцінка конкурентного статусу організації за методикою, що враховує стратегічний потенціал ломбарду та вплив чинників, сформованих детермінантами національного ромба.

Таким чином, запропонована програма вдосконалення фінансового контролю діяльності ломбарду дозволяє власникам проаналізувати галузь за критерієм ефективності господарської діяльності, що дає змогу позиціонувати власний ломбард серед сукупності інших; організувати контроль за забезпеченням ломбардного кредиту з використанням методу аналізу ієрархій, що дозволяє визначити раціональну альтернативу забезпечення кредиту; вчасно виявити та проаналізувати на основі використання методів стратегічного аналізу чинники зовнішнього середовища, що впливають на діяльність ломбарду, а також провести оцінку його конкурентного статусу.

Наук. керівн. Внукова Н. М.

Література: 1. Лучковська С. І. Фінансове право [Електронний ресурс] / С. І. Лучковська. – Режим доступу : http://pidruchniki.ws/18060203/pravo/klasifikatsiya_finansovogo_kontrolyu. 2. Практичні завдання та методичні рекомендації до їх виконання із навчальної дисципліни "Методологія наукових досліджень" для студентів спеціальності "Фінанси" усіх форм навчання / укл. Н. М. Внукова, І. Б. Медведєва. – Х.: Вид. ХНЕУ, 2010. – 94 с. 3. Методичні вказівки до практичних занять з дисципліни "Стратегічне управління підприємством" (для студентів 5 курсу денної форми навчання за фахом 7.050.107 – Економіка підприємства) / укл. Тищенко О. М. – Х.: ХДАМГ, 2002. – 33 с. 4. Методичні рекомендації щодо формату аудиторського висновку за наслідками проведення аудиту річної фінансової звітності ломбарду та річної звітності фінансової компанії: Розпорядження Держфінпослуг від 29.12.2005 р. № 5224 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.uazakon.com/documents/date_8n/pg_gfnbob.htm.